

יצחק-לייב פרץ

באַנטשע שווייג

ווי אזוי ער האָט געלעבט, אויף וואָס ער איז געשטאַרבן! צי האָט אין
אים דאָס האַרץ געפלאַצט, צי די כוחות זענען אים אויסגעגאַנגען, צי
דאָ! אויף דער וועלט, האָט באַנטשע שווייגס טויט נאָך קיין איינדרוק
נישט געמאַכט! פֿרעגט עמעצן בחרם: ווער באַנטשע איז געווען, דער
מאַרד-ביין האָט זיך איבערגעבראַכן אונטער אַ שווערע לאַסט... ווער
ווייסט? אפשר איז ער גאָר פֿאַר הונגער געשטאַרבן!

אַ פֿערד אין טראַמוויי זאָל פֿאַלן, וואָלט מען זיך מער אינטערעסירט.
עס וואָלטן צייטונגען געשריבן, הונדערטער מענטשן וואָלטן פֿון אַלע
גאַסן געלאָפֿן און די נבֿלה באַקוקט; באַטראַכט אפֿילו דאָס אָרט, וווּ
די מפּלה איז געווען...

נאָר דאָס פֿערד אין טראַמוויי וואָלט אויך די זכיה נישט געהאַט, עס
זאָל זיין אזוי פֿיל פֿערד ווי מענטשן – טויזנט מיליאָן!

באַנטשע האָט שטיל געלעבט און איז שטיל געשטאַרבן; ווי אַ שאַטן
איז ער דורך – דורך אונדזער וועלט!

אויף באַנטשעס ברית האָט מען קיין וויין נישט געטרונקען, עס האָבן
קיין כוסות געקלונגען! צו בר-מצווה האָט ער קיין קלינגענדיקע
דרשה נישט געזאָגט... געלעבט האָט ער ווי אַ גרוי קליין קערנדל
זאַמד ביים ברעג פֿון ים. צווישן מיליאָנען זיינס-גלייכן; און, אַז דער

ווינט האָט'ן אויפֿגעהויבן און אויף דער אַנדערער זייט ים אַריבערגייאָגט, האָט עס קיינער נישט באַמערקט!

ביים לעבן האָט די נאָסע בלאָטע קיין צייכן פֿון זיין פֿוס נישט באַהאַלטן? נאָכן טויט – האָט דער ווינט דאָס קליינע ברעטל פֿון זיין קבֿר אומגעוואָרפֿן; דעם קברנס ווייב האָט עס געפֿונען ווייט פֿון קבֿר און דערביי אַ טעפל קאַרטאָפֿל אָפֿגעקאַכט... עס איז דריי טעג נאָך באַנטשעס טויט, פֿרעגט דעם קברן בחרס, וווּ ער האָט'ן גאַלייגט!

וואָלט באַנטשע אַ מצבֿה געהאַט, וואָלט אפֿשר איבער הונדערט יאָר אַן אַלטערטום-פֿאַרשער זי געפֿונען, און דער נאָמען "באַנטשע שווייג" וואָלט נאָך אַמאָל איבערגעקלונגען אין אונדזער לופֿט.

אַ שאָטן! זיין פֿאַטאָגראַפֿיע איז נישט געבליבן ביי קיינעם אין מוח, ביי קיינעם אין האַרץ; עס איז פֿון אים קיין זכר געבליבן!

"קיין קינד, קיין רינד"; עלנט געלעבט – עלנט געשטאָרבן!

ווען נישט דער מענטשלעכער גערודער, וואָלט אפֿשר עמעצער אַמאָל דערהערט ווי באַנטשעס מאַרד-ביין האָט אונטער דער לאַסט געקנאַקט; וואָלט די וועלט מער צייט געהאַט, וואָלט עמעצער אפֿשר אַמאָל באַמערקט, אַז באַנטשע (אויך אַ מענטש) האָט לעבעדיקערהייט צוויי אויסגעלאָשענע אויגן און שרעקלעך איינגעפֿאַלענע באַקן; אַז אפֿילו ווען ער האָט נאָר שוין קיין לאַסט ניט אויף די פֿלייצעס, איז אים אויך דער קאַפּ צו דער ערד געבויגן, גלייך ער וואָלט לעבעדיקערהייט זיין קבֿר געזוכט! וואָלטן אַזוי ווייניק מענטשן ווי פֿערד אין טראַמווי געווען, וואָלט אפֿשר אַמאָל עמעצער געפֿרעגט: וווּ איז באַנטשע אַהינגעקומען??

ווען מען האָט באַנטשען אין שפיטאַל אַריינגעפֿירט, איז זיין ווינקל אין סוטערינע נישט ליידיק געבליבן – עס האָבן דערויף צען זיינס גלייכן געוואָרט, און צווישן זיך דעם ווינקל "אין פֿלוס" ליציטירט; ווען מען האָט'ן פֿון שפיטאַל-בעט אין טויטן-שטיבל אַריינגעטראָגן, האָבן אויפֿן בעט צוואַנציק אָרעמע קראַנקע געוואָרט... ווען ער איז אַרויס פֿון טויטן-שטיבל – האָט מען צוואַנציק הרוגים פֿון אונטער אַן איינגעפֿאַלן הויז געבראַכט – ווער ווייסט ווי לאַנג ער וועט רויק

ווינען אין קבר? ווער ווייסט וויפל עס ווארטן שוין אויף דעם שטיקל
פלאץ....

שטיל געבוירן, שטיל געלעבט, שטיל געשטארבן און נאך שטילער
באגראבן.

* * * * *

נאָר נישט אזוי איז געווען אויף יענער וועלט! דאָרטן האָט באַנטשעס
טויט אַ גרויסן איינגעדרוק געמאַכט!

דער גרויסער שופּר פֿון משיח צײַטן האָט געקלונגען אין אַלע זיבן
הימלען: באַנטשע שווייג איז נפֿטר געוואָרן! די גרעסטע מלאכים
מיט די ברייטע פֿליגל זענען געפֿלויגן און איינער האָט דעם אַנדערן
איבערגעגעבן: באַנטשע איז "נתבקש געוואָרן בישׂיבָה של מעלה!"
אין גן-עדן איז אַ רעש, אַ שמחה, אַ גערודער: "באַנטשע שווייג! אַ
שפּאַס באַנטשע שווייג!"

יונגע מלאכימלעך מיט בריליאַנטענע אייגעלעך, גאָלדענע
דראַטאַרבעטנדיקע פֿליגעלעך און זילבערנע פּאַנטאַפֿעלעך זענען
באַנטשען אַנטקעגנגעלאָפֿן מיט שמחה! דער גערויש פֿון די פֿליגל,
דאָס קלאַפֿן פֿון דע פּאַנטאַפֿעלעך און דאָס פֿריילעכע לאַכן פֿון די
יונגע, פֿרישע, רויזיקע מײַלעכלעך האָט פֿאַרפֿולט אַלע הימלען און
איז צוגעקומען ביז צום כּסא-הכּבֿוד, און גאָט אַליין האָט אויך שוין
געוויסט, אַז באַנטשע שווייג קומט!

אַברהם אַבינו האָט זיך אין טויער פֿון הימל געשטעלט, די רעכטע
האַנט אויסגעשטרעקט צום ברייטן "שלום עליכם" און אַ זיסער
שמייכל שײַנט אזוי העל אויף זײַן אַלטן פנים!

וואָס רעדלט אזוי אין הימל?

דאָס האָבן צוויי מלאכים אין גן-עדן אַרײַן פֿאַר באַנטשעס וועגן אַ
גינגאַלדענע פֿאַטערשטול אויף רעדלעך געפֿירט!

וואָס האָט אזוי העל געבליצט?

דאָס האָט מען דורכגעפֿירט אַ גאָלדענע קרוין מיט די טײַערסטע
שטיינער געזעצט! אַלץ פֿאַר באַנטשען!

נאָך פֿאַרן פסק פֿון בית-דין של מעלה? פֿרעגן די צדיקים
פֿאַרווונדערט און נישט גאָר אָן קנאה.

— אַ! ענטפֿערן די מלאכים, דאָס וועט זײַן אַ פּראָסטע פּוסטע
פֿאַרמע! קעגן באַנטשע שווייג וועט אפֿילו דער קטיגור קיין וואָרט
אין מויל נישט געפֿינען! די "דיעלע" וועט דויערן פֿינף מינוט! - - איר
שפּילט זיך מיט באַנטשע שווייג! —

אַז די מלאכימלעך האָבן באַנטשען געכאַפט אין דער לופֿט און
אָפּגעשפּילט אים אַ זעמער; אַז אַברהם אבֿינו האָט אים ווי אָן אַלטן
קאַמעראַד די האַנט געשאַקלט; אַז ער האָט געהערט, אַז זײַן שטול
איז גרייט אין גן-עדן; אַז אויף זײַן קאַפּ וואָרט אַ קרוין; אַז אין
בית-דין של מעלה וועט מען איבער אים קיין וואָרט נישט רעדן —
האָט באַנטשע, גלייך ווי אויף יענער וועלט, געשוויגן פֿאַר שרעק! עז
איז אים דאָס האַרץ אַנטגאַנגען! ער איז זיכער, אַז דאָס מוז זײַן אַ
חלום, אַדער אַ פּראָסטער טעות!

ער איז צו ביידע געווינט! נישט איין מאָל האָט אים אויף יענער
וועלט געחלומט, אַז ער קלויבט געלט אויף דער פּאָדלאָגע, גאַנצע
אוצרות ליגן... און אויפֿגעכאַפט האָט ער זיך נאָך אַ גרעסערער קבצן
ווי נעכטן... נישט איין מאָל האָט אים עמעץ פֿאַר טעות
צוגעשמייכלט, אַ גוט וואָרט געזאָגט און איבערגעדרייט זיך און
אויסגעשפּיגן...

— מײַן מזל. — טראַכט ער — איז שוין אַזוי!

און ער האָט מורא געהאַט די אויגן אויפֿצוהויבן, דער חלום זאָל
נישט פֿאַרשווינדן; ער זאָל זיך נישט אויפֿכאַפּן ערגעץ אין אַ הייל
צווישן שלאַנגען און עקדעשן! ער האָט מורא פֿון מויל אַ קלאַנג
אַרויסצולאָזן, מיט אַ גליד אַ ריר צו טאָן — מען זאָל אים נישט
דערקענען און אַוועקשליידערן אויף כּף-הקל...

ער ציטערט און הערט נישט די מלאכימס קאמפלימענטן, זעט נישט
זייער טאנצן אַרום אים, ער ענטפערט נישט אברהם אבינו אויפֿן
הערצלעכן "שלום עליכם", און – געפֿירט צום בית-דין של מעלה –
זאָגט ער אים קיין "גוט מאָרגן" נישט...

אויסער זיך איז ער פֿאַר שרעק!

און זיין שרעק איז נאָך גרעסער געוואָרן, אַז ער האָט, נישט
ווילנדיק, דערזען די פּאָדלאָגע פֿון בית-דין של מעלה. סאַמע
אַלאַבאַסטער מיט בריליאַנטן! "אויף אַזאַ פּאָדלאָגע שטייען מיינע
פֿיס!" – ער ווערט אין גאַנצן פֿאַרשטאַרט! "ווער ווייסט וועלכן גבֿיר,
וועלכן רבֿ, וועלכן צדיק מען מיינט... ער וועט קומען – וועט זיין מיינ
פֿינצטערער סוף!"

פֿאַר שרעק האָט ער אפֿילו נישט געהערט ווי דער פרעזידענט האָט
בפֿירוש אויסגערופֿן: "די דיעלע פֿון באַנטשע שווייג!" און,
דערלאַנגענדיק דעם מליץ יושר די אַקטן, געזאָגט: "לעז, נאָר
בקיזור!"

מיט באַנטשען דרייט זיך דער גאַנצער סאַלאָן. עס רוישט אים אין
די אויערן. אינעם גערויש הערט ער דאָך אַלע מאָל שאַרפֿער און
שאַרפֿער דעם מלאכס מליצעס זיס קול ווי אַ פֿידל:

– זיין נאָמען – הערט ער – האָט אים געפּאַסט ווי צו אַ שלאַנק לייב
אַ קלייד פֿון אַן אַרטיסט אַ שניידערס האַנט.

– וואָס רעדט ער? – פֿרעגט זיך באַנטשע, און ער הערט ווי אַן
אומגעדולדיקער קול האַקט איבער און זאָגט:

– נאָר אַן משלים!

– ער האָט זיך קיין מאָל – הייבט ווייטער אַן דער מליץ יושר – אויף
קיינעם נישט געקלאָגט, נישט אויף גאָט, נישט אויף לייט; אין זיין
אויג האָט קיין מאָל נישט אויפֿגעפֿלאַמט קיין פֿונק פֿון האַס, ער
האָט עס קיין מאָל נישט אויפֿגעהויבן מיט אַ פרעטענזיע צום הימל.

באַנטשע פֿאַרשטייט ווייטער נישט אַ וואָרט, און דאָס האַרטע קול
שלאָגט ווייטער איבער:

– אָן רעטאַריק!

– איוב האָט נישט אויסגעהאַלטן. ער איז אומגליקלעכער געווען –

– פֿאַקטן, טרוקענע פֿאַקטן! רופֿט נאָך אומגעדולדיקער דער פרעזעס.

– צו אַכט טאָג האָט מען אים מל געווען –

– נאָר אָן רעאַליזם!

– אַ מוהל אַ פֿושער האָט דאָס בלוט נישט פֿאַרהאַלטן –

– ווייטער!"

– ער האָט אַלץ געשוויגן (פֿירט ווייטער דער מליץ יושר) אפֿילו ווען די מוטער איז אים געשטאַרבן און ער האָט צו דרייצן יאָר אַ שטיפֿמאַמע באַקומען... אַ שטיפֿמאַמע אַ שלאַנג, אַ מרשעת....

– מיינט מען דאָך אפֿשר פֿאַרט מיד? טראַכט באַנטשע –

– אָן אינסינואַציעס אויף דריטע פערזאָנען, בייזערט זיך דער פרעזעס.

– זי פֿלעגט אים קאַרגן דעם ביסן... אייערנעכטיק פֿאַרשימלט ברויט... האָר-פֿלאַקס פֿאַר פֿלייש... און זי האָט קאַווע מיט סמעטענע געטרונקען –

– צו דער זאַך! שרייט דער פרעזעס.

– זי האָט אים פֿאַר דאָס קיין נעגל נישט געקאַרגט און זיין ברוין-און-בלוי לייב פֿלעגט אויסקוקן דורך אַלע לעכער פֿון זיינע פֿאַרשימלט-צעריסענע קליידער... ווינטער אין די גרעסטע פֿרעסט האָט ער איר באַרוועס אויפֿן הויף האַלץ געהאַקט, און די הענט זענען צו יונג און צו שוואַך געווען, די קלעצלעך צו דיק, די האַק צו שטומפֿיק... נישט איין מאָל האָט ער זיך די פֿיס אָפּגעפֿרוירן, נאָר געשוויגן האָט ער, אפֿילו זיך פֿאַרן פֿאַטער –

– פֿאַרן שיכור! לאַכט אַרײַן דער קטיגור, און באַנטשען ווערט
קאַלט אין אַלע אַבֿרים –

– נישט געקלאָגט, ענדיקט דער מליץ יושר דעם זאַץ.

– און שטענדיק עלנט – פֿירט ער ווייטער – קיין חבֿר, קיין תלמוד-
תורה, קיין חדר... קיין גאַנץ בגד... קיין פֿרייע מינוט –

– פֿאַקטן – רופֿט ווייטער דער פרעזעס.

– ער האָט געשוויגן אפֿילו שפעטער, ווען דער פֿאַטער האָט'ן
שיכורערהייט אַ מאָל אָנגעכאַפט בײַ די האָר און אין מיטן אַ
שנייענדיקער ווינטער-נאַכט אַרויסגעוואָרפֿן פֿון שטוב! ער האָט זיך
שנעל אויפֿגעהויבן פֿון שניי און איז אַנטלאָפֿן וווּ די אויגן האָבן אים
געטראָגן...

אויפֿן גאַנצן וועג האָט ער געשוויגן... בײַם גרעסטן הונגער האָט ער
נאָר מיט די אויגן געבעטלט!

ערשט אין אַ שווינדלענדיקער, נאַסער פֿרילינג-נאַכט, איז ער אין אַ
גרויסער שטאַט אַרייַנגעקומען, ער איז אַרײַן ווי אַ טראָפֿן אין אַ ים
און דאָך האָט ער די אייגענע נאַכט אין אַרעסט פֿאַרבראַכט... ער
האָט געשוויגן, נישט געפֿרעגט פֿאַרוואָס, פֿאַר ווען? ער איז אַרויס און
די שווערסטע אַרבעט געזוכט! נאָר ער האָט געשוויגן!

שווערער פֿאַר דער אַרבעט איז געווען זי צו געפֿינען – ער האָט
געשוויגן!

באָדנדיק זיך אין קאַלטן שווייס, צוזאַמענגעדריקט אונטער דער
שווערסטער לאַסט, בײַם גרעסטן קראַמפּ אין ליידיקן מאָגן – האָט
ער געשוויגן!

באַשפּריצט פֿון פֿרעמדער בלאָטע, באַשפּיגן פֿון פֿרעמדע מיילער,
געיאָגט פֿון טראַטואַרן מיט דער שווערסטער לאַסט אַראָפּ אין גאַסן
טשווישן דראַשקעס, קאַרעטן און טראַמווייס, קוקנדיק יעדע מינוט
דעם טויט אין די אויגן אַרײַן – האָט ער געשוויגן!

ער האָט קיינמאָל נישט איבערגערעכנט, וויפֿל פֿוד לאָסט עס קומט
אויס אויף אַ גראָשן, וויפֿל מאָל ער איז געפֿאלן בײַ יעדן גאַנג פֿאַר אַ
דרייער, וויפֿל מאָל ער האָט שיר נישט די נשמה אויסגעשפיגן,
מאַנענדיק זײַן פֿאַרדינסט; ער האָט נישט גערעכנט, ניסט זײַן, נישט
יענעמס מזל, נאָר געשוויגן!

זײַן אייגן פֿאַרדינסט האָט ער אויך נישט הויך געמאַנט! ווי אַ
בעטלער האָט ער זיך בײַ דער טיר געשטעלט, און אין די אויגן האָט
זיך אַ הינטישע בקשה געמאַלט! "קום שפעטער" און ער איז
פֿאַרשוונדן שטיל ווי אַ שאַטן, פֿדי שפעטער נאָך שטילער
אויסצובעטלען זײַן פֿאַרדינסט!

ער האָט אפֿילו געשוויגן, ווען מען פֿלעגט אים אָפֿרייסן פֿון זײַן
פֿאַרדינסט, אָדער אַרייַנוואַרפֿן אַ פֿאַלשע מטבעה! ...
ער האָט אַלס געשוויגן...

— מיינט מען דאָך טאַקע מיד! טרייסט זיך באַנטשע.

— איין מאָל — פֿירט ווייטער דער מליץ יושר נאָך אַ טרונק וואָסער —
איז אין זײַן לעבן אַן ענדערונג געשען... עס איז דורכגעפֿלויגן אַ
קאָטש אויף גומענע רעדער מיט צעפֿלאַשעטע פֿערד... דער שמייסער
איז שוין לאַנג פֿון ווייטנס געלעגן מיט אַ צעשפּאַלטענעם קאַפּ אויפֿן
ברוק... פֿון די דערשראָקענע פֿערדס מײַלער שפּריצט דער שוים, פֿון
אונטער די פּאָדקאָוועס יאָגן זיך פֿונקען, די אויגן בלישטשען ווי
ברענענדיקע שטורקאַצן אין אַ פֿינצטערער נאַכט — און אין קאָטש
זיצט נישט טויט נישט לעבעדיק אַ מענטש!

און באַנטשע האָט די פֿערד פֿאַרהאַלטן!

און דער געראַטעוועטער איז געווען אַ ייד אַ בעל-צדקה און האָט
באַנטשען די טובֿה נישט פֿאַרגעסן!

ער האָט אים דעם געהרגעטנס בײַטש איבערגעגעבן; באַנטשע איז אַ
שמייסער געוואָרן! נאָך מער — ער האָט אים חתונה געמאַכט, נאָך
מער — ער האָט אים אפֿילו מיט אַ קינד פֿאַרזאָרגט —

און באַנטשע האָט אַ ל ט ס געשוויגן!

– מיד מיינט מען, מיד! באַפֿעסטיקט זיך באַנטשע אין דער דעה, און האָט דאָך נישט די האַזע אָן אויג צו וואַרפֿן אויפֿן בית-דין של מעלה..."

ער הערט זיך ווייטער איין צום מלאך מליץ:

– ער האָט געשוויגן אפֿילו ווען זיין בעל-טובֿה האָט אין קורצן באַנקראַטירט און אים זיין לוינ נישט באַצאָלט...

ער האָט געשוויגן אפֿילו ווען דאָס ווייב איז פֿון אים אַנטלאָפֿן און איבערגעלאָזט אים אַ קינד פֿון דער ברוסט...

ער האָט געשוויגן אפֿילו מיט פֿופֿצן יאָר שפּעטער, ווען דאָס קינד איז אויסגעוואַקסן און גענוג שטאַרק געווען – באַנטשען אַרויסצוואַרפֿן פֿון שטוב...

– מיד מיינט מען, מיד! פֿרייט זיך באַנטשע.

– ער האָט אפֿילו געשוויגן – הייבט אָן ווייכער און טרויעריקער דער מלאך מליץ – ווען דער אייגענער בעל-טובֿה האָט זיך מיט אַלע אויסגעגלייכט, נאָר אים קיין גראַשן סחירות נישט צוריקגעגעבן – און אפֿילו דעמאָלט, ווען ער איז באַנטשען (ווייטער פֿאַרנדיק אויף אַ קאָטש מיט גומענע רעדער און פֿערד ווי לייבן) איבערגעפֿאַרן....

ער האָט אַלץ געשוויגן! ער האָט אפֿילו דער פֿאַליציי נישט געזאָגט, ווער עס האָט אים צורעכטגעמאַכט...

ער האָט געשוויגן אפֿילו אין שפיטאַל, וווּ מען מעג שוין שרייען!

ער האָט געשוויגן אפֿילו ווען דער דאָקטער האָט אָן פֿופֿצן קאָפּעקעס נישט געוואָלט צוגיין צו זיין בעט, און דער וועכטער, אָן פֿינף קאָפּעקעס - טוישן אים די וועש!

ער האָט געשוויגן ביים גוססן – ער האָט געשוויגן ביים שטאַרבן!....
קײן וואָרט קעגן גאָט, קײן וואָרט קעגן לײט!

– דיקסי!

באַנטשע הייבט אָן ווייטער צו ציטערן אויפֿן גאַנצן לײב. ער ווייסט
אַז נאָכן מליץ יושר גייט דער קטיגור! ווער ווייסט וואָס דער וועט
זאָגן! באַנטשע אליין האָט זײן לעבן נישט געדענקט. נאָך אויף יענער
וועלט האָט ער יעדע מינוט די פֿריערדיקע פֿאַרגעסן... דער מלאך-
מליץ האָט אים אַלץ דערמאָנט....ווער ווייסט וואָס דער קטיגור וועט
אים דערמאָנען!

– רבותי! הייבט אָן אַ שאַרף-שטעכנדיק-ברענדיק קול – נאָר ער
האַקט אָפּ –

– רבותי, הייבט ער נאָך אַ מאָל אָן, נאָר ווייכער און האַקט ווייטער
אָפּ.

ענדלעך הערט זיך, פֿון דעם אייגענעם האַלדז אַרויס, כמעט אַ ווייך
קול:

– רבותי! ער האָט געשוויגן! וועל איך אויך שווייגן!

עס ווערט שטיל – און פֿון פֿאַרנט הערט זיך אַ נייע ווייכע
ציטערדיקע שטימע:

– באַנטשע, מײן קינד באַנטשע! רופֿט אים ווי אַ האַרפע... מײן
האַרציק קינד באַנטשע!

אין באַנטשען צעוויינט זיך דאָס האַרץ...ער וואַלט שוין אַצינד די
אויגן געעפֿנט, נאָר זיי זענען פֿאַרפֿינצטערט פֿון טרערן... עס איז אים
אַזוי זיס-וויינענדיק קיין מאָל נישט געווען... "מײן קינד," "מײן
באַנטשע" – זײט די מוטער איז געשטאַרבן, האָט ער אַזאַ קול און
אַזוינע ווערטער נישט געהערט –

— מיין קינד! פֿירט ווייטער דער אַב-בית-דין — דו האָסט אַלץ געליטן
און געשוויגן! עס איז נישטאָ קיין גאַנץ גליד, קיין גאַנץ ביינדל אין
דיין לייב אָן אַ וונד, אָן אַ בלוטיק אָרט, עס איז נישטאָ קיין איין
באַהאַלטן אָרט אין דיין נשמה, וווּ עס זאָל נישט בלוטן... און דו
האָסט אַלץ געשוויגן...

דאָרט האָט מען זיך נישט פֿאַרשטאַנען דערויף! דו אליין האָסט גאָר
אפֿשר נישט געוויסט, אַז דו קענסט שרייען, און אַז פֿון דיין געשריי
קענען יריחוס מויערן ציטערן און איינפֿאַלן! דו אליין האָסט פֿון דיין
פֿאַרשלאָפֿענעם כּוח נישט געוויסט...

אויף יענער וועלט האָט מען דיין שוויגן נישט באַלוינט, נאָר דאָרט
איז דער עולם-השקר, דאָ, אויפֿן עולם-האָאמת וועסטו דיין לוינ
באַקומען!

דיר וועט דאָס בית-דין של מעלה נישט מישפעטן, דיר וועט עס נישט
פֿאַסקענען. דיר וועט עס קיין חלק נישט אויס- און נישט אָפֿטיילן:
נעם דיר, וואָס דו ווילסט! אַלעס איז דיין!

באַנטשע הייבט דאָס ערשטע מאָל די אויגן אויף! ער ווערט ווי
פֿאַרבלענדט פֿון דער ליכט פֿון אַלע זייטן. אַלעס בלאַנקט, אַלעס
בלישטשעט, פֿון אַלעס יאָגן שטראַלן: פֿון די ווענט, פֿון די פֿלים, פֿון
די מלאכים, פֿון די דינים! סאַמע ענגלען!

ער לאָזט די מידע אויגן אַראָפּ!

— טאַקע! — פֿרעגט ער מסופּק און פֿאַרשעמט.

— זיכער! — ענטפֿערט פֿעסט דער אַב-בית-דין! זיכער, זאָג איך דיר,
אַז אַלעס איז דיין. אַלעס אין הימל געהער צו דיר! קלייב און נעם,
וואָס דו ווילסט, דו נעמסט נאָר ביי דיר אליין!

— טאַקע! פֿרעגט באַנטשע נאָך אַ מאָל, נאָר שוין מיט אַ זיכערן קול.

— טאַקע! טאַקע! טאַקע! — ענטפֿערט מען אים אויף זיכער פֿון אַלע
זייטן.

– נו, אויב אַזוי – שמייכלט באַנטשע – וויל איך טאַקע אַלע טאַג, אין
דער פֿרי אַ הייסע בולקע מיט פֿרישער פוטער!

דינים און מלאכים האָבן אַראָפּגעלאָזט די קעפּ פֿאַרשעמט; דער
קטיגור האָט זיך צעלאַכט.

באַאַרבעט און צוגעגרייט פֿון לאָה קריקון, לעאָנאַרד פראַגער, נח מילער און רפֿאל פֿינקל

Copyright © 2001 Noyekh Miller and Leonard Prager
All Rights Reserved